

2014 års protokoll och rekommendation till ILO:s konvention om tvångsarbete

---

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om att godkänna 2014 års protokoll till Internationella arbetsorganisationens (ILO) konvention om tvångsarbete.

När det gäller 2014 års rekommendation om tvångsarbete, som regeringen informerar riksdagen om, delar utskottet regeringens bedömning att den inte motiverar några särskilda åtgärder i Sverige.

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:93 2014 års protokoll och rekommendation till ILO:s konvention om tvångsarbete.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
2014 års protokoll till ILO:s konvention om tvångsarbete	5
2014 års rekommendation (nr 203) om tvångsarbete	7
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

2014 års protokoll till ILO:s konvention om tvångsarbete

Riksdagen godkänner ILO:s protokoll till konvention (nr 29) om tvångsarbete.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:93.

Stockholm den 27 april 2017

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Raimo Pärssinen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Raimo Pärssinen (S), Elisabeth Svantesson (M), Annelie Karlsson (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Sven-Olof Sällström (SD), Niklas Wykman (M), Patrik Björck (S), Marco Venegas (MP), Christian Holm Barenfeld (M), Magnus Persson (SD), Fredrik Malm (L), Désirée Pethrus (KD), Magnus Manhammar (S), Erik Andersson (M), Fredrik Christensson (C) och Anders Lönnberg (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2016/17:93 2014 års protokoll och rekommendation till ILO:s konvention om tvångsarbete. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen. Regeringens förslag finns i bilagan. ILO:s protokoll och rekommendation finns som bilagor i regeringens proposition.

ILO:s konvention (nr 29) om tvångsarbete ratificerades av Sverige den 27 november 1931.

Internationella arbetsorganisationens (ILO) beslutande församling, Internationella arbetskonferensen, antog den 11 juni 2014 ett protokoll och en rekommendation till 1930 års konvention (nr 29) om tvångsarbete (nedan kallade konventionen respektive protokollet och rekommendationen).

Protokollet och rekommendationen har enligt bestämmelserna i ILO-konventionen om samråd på trepartsbasis för att främja ILO:s normer (nr 144) remitterats till Svenska ILO-kommittén, som i sin tur inhämtat remissyttranden från berörda myndigheter och organisationer.

Enligt ILO:s stadgar är medlemsstaterna skyldiga att lägga fram antagna konventioner eller rekommendationer för landets parlament för lagstiftning eller andra åtgärder inom högst 18 månader efter Internationella arbetskonferensens session.¹ I enlighet med dessa bestämmelser föreslår regeringen i propositionen att riksdagen godkänner protokollet till 1930 års konvention (nr 29) om tvångsarbete som antogs av Internationella arbetskonferensen 2014. Riksdagen informeras samtidigt om den av arbetskonferensen vid samma tillfälle antagna rekommendationen (nr 203) i samma ämne.

¹ ILO Constitution, Article 19 Conventions and Recommendations.

Utskottets överväganden

2014 års protokoll till ILO:s konvention om tvångsarbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner ILO:s protokoll till konvention (nr 29) om tvångsarbete.

Propositionen

Protokollets huvudsakliga innehåll

I protokollet betonas inledningsvis dels att tvångsarbete eller obligatoriskt arbete är en kränkning av miljontals kvinnors och mäns, flickors och pojkars mänskliga rättigheter och värdighet, dels att det bidrar till att vidmakthålla fattigdom och är ett hinder mot att uppnå anständiga arbetsvillkor för alla. Vidare betonas vikten av konventionen samt 1957 års konvention om avskaffande av tvångsarbete (nr 105) för kampen mot alla former av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete. Det understryks att brister i tillämpningen av konventionerna kräver ytterligare åtgärder.

I propositionen återger regeringen innehållet i protokollets tolv artiklar. Artiklarna 1–5 är protokollets centrala bestämmelser med materiellt innehåll. Resterande artiklar rör huvudsakligen processer och förfaranden samt slutbestämmelser.

Artikel 1 beskriver vad en stat behöver göra för att leva upp till förpliktelsen att bekämpa tvångsarbete eller obligatoriskt arbete enligt konventionen. Det innebär bl.a. att staten ska vidta effektiva åtgärder för att förebygga och avskaffa tvångsarbete eller obligatoriskt arbete, erbjuda offer skydd och tillgång till lämplig och effektiv kompensation och att straffa dem som är skyldiga till tvångsarbete eller obligatoriskt arbete. Artikel 1 anger också att staterna ska utarbeta en nationell strategi och handlingsplan för ett verkningsfullt och bestående bekämpande av tvångsarbete och obligatoriskt arbete i samråd med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer. I artikeln bekräftas även konventionens definition av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete och att de åtgärder som avses i protokollet därför ska inbegripa särskilda åtgärder mot handel av människor i syfte att utnyttja dessa i tvångsarbete eller obligatoriskt arbete.

Artikel 2 beskriver de åtgärder som vidtas för att förebygga tvångsarbete eller obligatoriskt arbete, nämligen att utbilda och informera personer, framför allt dem som anses vara särskilt utsatta, så att de kan undgå att bli offer. Vidare ska arbetsgivare utbildas och informeras för att förebygga att de blir delaktiga i affärsmetoder som inbegriper tvångsarbete eller obligatoriskt arbete.

Åtgärderna ska också omfatta att säkerställa att relevant lagstiftning om förebyggande av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete, inklusive arbetsrätt när så är lämpligt, gäller för alla arbetstagare och i alla delar av ekonomin, samt att verksamheter som utövar arbetsmiljö tillsyn och andra verksamheter som ansvarar för tillämpningen av lagstiftningen stärks. Åtgärderna ska vidare omfatta att skydda personer, i synnerhet migrantarbetare, från kränkande behandling och bedrägliga beteenden under rekryterings- och förmedlingsprocessen, att främja både offentlig och privat sektors konsekvensanalys för att förebygga och hantera riskerna för tvångsarbete eller obligatoriskt arbete samt även att ta itu med grundorsakerna till tvångsarbete eller obligatoriskt arbete.

Artikel 3 anger att staterna ska vidta effektiva åtgärder för att identifiera, befria, skydda samt återhämta och rehabilitera alla offer för tvångsarbete eller obligatoriskt arbete samt erbjuda andra former av hjälp och stöd.

Artikel 4 anger att stater ska säkerställa att alla offer för tvångsarbete eller obligatoriskt arbete oavsett deras närvaro eller rättsliga ställning inom det nationella territoriet, har tillgång till lämplig och effektiv kompensation såsom ersättning. Stater ska enligt artikeln även vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att behöriga myndigheter har rätt att inte åtala eller besluta om påföljder för offer för tvångsarbete eller obligatoriskt arbete för deras inblandning i olaglig verksamhet som de har tvingats till som en direkt följd av att de utsatts för tvångsarbete eller obligatoriskt arbete.

Enligt artikel 5 ska stater samarbeta med varandra för att säkerställa att alla former av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete förhindras och avskaffas. Regeringen påpekar att artikeln inte skapar någon ny ordning för internationellt samarbete utan talar om att existerande former och möjligheter genom bl.a. olika instrument tillämpas. I takt med att brottsligheten blir alltmer gränsöverskridande blir emellertid det internationella samarbetet allt viktigare.

Godkännande av protokollet

Regeringen finner det önskvärt att Sverige ratificerar 2014 års protokoll till konventionen (nr 29) om tvångsarbete. I propositionen visas att protokollets artiklar 1–5 motsvaras av svenska lagar och regler samt av en effektiv brottsbekämpning och därutöver en väl etablerad struktur och samverkan mellan berörda myndigheter. Resterande artiklar, 6–12, motiverar enligt regeringen inga särskilda överväganden.

Sammanfattningsvis gör regeringen bedömningen att Sverige lever upp till de krav som anges i protokollet och därför kan ratificera det.

Motioner

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets ställningstagande

Inför att Sverige 1931 ratificerade ILO:s konvention (nr 29) om tvångsarbete konstaterade andra lagutskottet att konventionsförslaget inte hade någon praktisk betydelse för Sveriges del. Men med hänsyn till medlemskapet i den internationella arbetsorganisationen ansåg utskottet liksom regeringen att ratifikationen av konventionsförslaget var önskvärd och lämplig som ett uttryck för Sveriges inställning till den aktuella rättsfrågan (bihang till riksdagens protokoll 1931, Andra lagutskottets utlåtande nr 15).

Utskottet kan konstatera att ratifikationen av 2014 års protokoll till samma konvention inte heller får någon praktisk betydelse för Sveriges del. Som regeringen visar motsvaras protokollets artiklar av svenska lagar och regler samt av en effektiv brottsbekämpning och därutöver en väl etablerad struktur och samverkan mellan berörda myndigheter. Utskottet delar därmed regeringens bedömning att Sverige lever upp till de krav som anges i protokollet. Och lika önskvärd som det var att ratificera konventionen om tvångsarbete, lika önskvärd framstår det för utskottet att nu godkänna protokollet till samma konvention.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag om godkännande av ILO:s protokoll till konvention (nr 29) om tvångsarbete.

2014 års rekommendation (nr 203) om tvångsarbete

Propositionen

Rekommendationens huvudsakliga innehåll

Rekommendationen hänvisar inledningsvis till protokollet och konventionen och slår fast att rekommendationen ska komplettera dem. Genom rekommendationen ges vägledning för hur medlemsstaterna bör bedriva arbetet med att bekämpa tvångsarbete eller obligatoriskt arbete. Rekommendationen består av en ingress och fem avsnitt om förebyggande åtgärder, skydd, kompensation, t.ex. ersättning och tillgång till rättssystem samt internationellt samarbete.

Sammanfattningsvis uppmanas medlemsstaterna att i samråd med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och andra berörda grupper upprätta eller stärka dels strategier och handlingsplaner, dels behöriga myndigheter och andra aktörer som t.ex. kan se till att en strategi och en handlingsplan tas fram, följs och utvärderas. Medlemsstaterna uppmanas också att regelbundet se till att det finns tillförlitlig, objektiv och utförlig information och statistik, uppdelad i relevanta kategorier som t.ex. kön och omfattning av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete, så att framsteg kan utvärderas.

Regeringens överväganden om rekommendationen

Regeringen anser att rekommendationen rör viktiga områden och är allmänt hållen. Det framhålls att Sverige har en väl etablerad struktur och ett tillräckligt omfattande regelverk för att kunna förebygga, förhindra och bekämpa tvångsarbete eller obligatoriskt arbete samt för att kunna ge offer såväl rehabilitering som upprättelse. I likhet med en majoritet av de remissinstanser som lämnat in remissvar till Svenska ILO-kommittén ser regeringen att rekommendationen inte pekar ut några nya områden för Sveriges del. Efter en närmare analys av protokollet och rekommendationen konstaterar regeringen att dess politik och insatser ligger i linje med rekommendationstexten. Regeringen anser att rekommendationen inte motiverar några särskilda åtgärder i Sverige.

Motioner

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets ställningstagande

I linje med vad utskottet konstaterat ovan har Sverige en etablerad struktur och ett tillräckligt omfattande regelverk för att kunna förebygga, förhindra och bekämpa tvångsarbete eller obligatoriskt arbete samt för att kunna ge offer såväl rehabilitering som upprättelse. I likhet med regeringen anser utskottet att rekommendationen, som ska ses som ett komplement till protokollet och konventionen, inte pekar ut några nya områden för Sveriges del. På samma sätt som regeringen gör utskottet därmed bedömningen att rekommendationen inte motiverar några särskilda åtgärder i Sverige.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:93 2014 års protokoll och rekommendation till ILO:s konvention om tvångsarbete:

Riksdagen godkänner ILO:s protokoll till konvention (nr 29) om tvångsarbete.